

Tehtäviä selkokirjaan

Korpisotaa

Pentti Haanpää

Selkomukauttanut Tuomas Kilpi

Sisällys

Kysymyksiä kirjasta	2
Sanastoa	9
Oikein vai väärin?	9
Tapahtumat järjestykseen	10
Kuka sanoi?	10
Sanaristikko	11
Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä	12
Tiedonhakutehtäviä	14

Nämä tehtävät on tarkoitettu tukemaan selkokirjan käyttöä opetuksessa ja opiskelussa. Kaikkia tehtäviä saa käyttää, kopioida, levittää ja muokata vapaasti.

Pentti Haanpään teoksen Korpisotaa on selkomukauttanut Tuomas Kilpi. Kirjan on julkaissut Oppian.

Lisää selkokieliä tieto- ja kaunokirjoja löydät osoitteesta selko.oppian.fi

Kysymyksiä kirjasta

| Valitse oikea vastaus. Ympyröi oikea kirjain.

Lue sivut 5–14.

Luvut: Kirjasta ja kirjailijasta · 1

1. Mitkä maat taistelivat talvisodassa?
 - a) Suomi ja Saksa
 - b) Suomi ja Iso-Britannia
 - c) Suomi ja Neuvostoliitto
 2. Mitä sana korpi tarkoittaa?
 - a) Leveää jokea
 - b) Korkeaa vuorta
 - c) Suurta metsää
 3. Mitä kirjan alussa kerrotaan Pentti Haanpäästä?
 - a) Hän oli talvisodan aikana sairaana.
 - b) Hän oli itse mukana talvisodassa.
 - c) Hän asui talvisodan aikana Ruotsissa.
 4. Mihin suuntaan kuorma-autot veivät miehet?
 - a) Pohjoiseen
 - b) Itään
 - c) Etelään
 5. Autoissa miehet miettivät vihollisen sotilaita. Mitä miehet ajattelivat heistä?
 - a) Viholliset tulivat mielellään sotaan.
 - b) Viholliset olivat hyviä hiihtäjiä.
 - c) Viholliset tottelivat käskyjä.
 6. Mitä suomalainen teki, kun maahan hyökättiin?
 - a) Pakeni syvälle metsään
 - b) Taisteli loppuun asti
 - c) Pyysi apua muilta mailta
-

Lue sivut 15–25.

Luvut: 2 · 3

7. Mistä sotilaat tekivät lumipukuja?
 - a) Naisten housuista ja pyyhkeistä
 - b) Vihollisen takeista ja housuista
 - c) Kirkon verhoista ja liinoista

8. Mikä oli suomalaisten ja vihollisen välissä?
- a) Iso suo
 - b) Korkea mäki
 - c) Leveä joki
9. Yksi sotilas sanoi: ”Tämä on kuin jänismetsällä!” Mitä hänelle tapahtui pian?
- a) Hän joutui vihollisen vangiksi.
 - b) Hän eksyi yksin metsään.
 - c) Hän haavoittui ja kuoli.
10. Mitä nuori upseeri käski tehdä, kun vihollisen vaunut tulivat ensimmäisen kerran?
- a) Antaa vaunujen mennä ohi
 - b) Heittää kranaatteja vaunuihin
 - c) Kaivaa kuoppia tielle
11. Miehet olivat yön metsätiellä. Mitä heidän vaatteilleen tapahtui?
- a) Ne likaantuivat mudasta.
 - b) Ne kastuivat ja jäättyivät.
 - c) Ne menivät rikki oksissa.
-

Lue sivut 26–36.

Luku: 4

12. Milloin upseerin mielestä oli hyvä aika hyökätä?
- a) Kun ilta oli jo täysin pimeä
 - b) Kun vihollisen aseet olivat tyhjät
 - c) Kun omat tykit alkoivat ampua
13. Aliupseeri taisteli pistimellä. Kuka oli neljäs mies, joka tuli sivulta?
- a) Haavoittunut vanki
 - b) Vihollisen upseeri
 - c) Suomalainen sotilas
14. Miksi pikakiväärimies löi venäläistä leipälaukulla?
- a) Hän oli pudottanut aseensa lumeen.
 - b) Hän ei halunnut tappaa venäläistä.
 - c) Hän halusi säilyttää kalliin ase.
15. Sotilaan vieressä makasi hänen ystävänsä. Mitä ystävä oli vähän aiemmin antanut hänelle?
- a) Sokeria
 - b) Tupakkaa
 - c) Leipää

16. Miltä miehistä tuntui, kun suomalaiset olivat voittaneet taistelun?

- a) He olivat väsyneitä ja sekaisin.
 - b) He olivat iloisia ja ylpeitä.
 - c) He olivat vihaisia upseerille.
-

Lue sivut 37–49.

Luvut: 5 · 6

17. Miksi miehet eivät välittäneet konekivääritulesta isossa kylässä?

- a) He luulivat, että omat ampuivat.
- b) He olivat niin väsyneitä.
- c) Talojen seinät olivat paksuja.

18. Mitä Hako väitti sodista?

- a) Ne tekevät kansasta vahvemman.
- b) Ne tekevät kansasta huonomman.
- c) Ne loppuvat aina nopeasti.

19. Joulusaunat lämpenivät. Mitä sotilaille kerrottiin sinä aamuna?

- a) Omat lentokoneet tulevat.
- b) Vihollisen tankit tulevat.
- c) Komppania lähtee kotiin.

20. Kun moottorien ääni kuului, osa miehistä jäi saunan lauteille. Mitä he huusivat?

- a) ”Kaasua!”
- b) ”Lisää löylyä!”
- c) ”Omia koneita!”

21. Lentokoneet pommittivat saunaa. Mitä miehet tekivät siellä jouluiltana?

- a) He lauloivat virren.
 - b) He söivät joulupuuroa.
 - c) He koristelivat joulukuusen.
-

Lue sivut 50–62.

Luvut: 7 · 8

22. Mikä teki hyvää sotamiehen mielelle kuopassa?

- a) Toveri, joka puhui hänelle
- b) Lintu, joka lensi lähelle
- c) Aurinko, joka lämmitti häntä

23. Kuka oli kylän viimeinen asukas?

- a) Vanha sairas mies
- b) Nälkäinen kissa
- c) Pieni yksinäinen poika

- 24. Vartija kuuli liikettä pimeässä. Mitä hän ajatteli?**
- a) Ne ovat varmasti vihollisia.
 - b) Ne ovat varmasti eläimiä.
 - c) Ne ovat varmasti omia miehiä.
- 25. Miten haavoittunut vartija selvisi, kun hänen panoksensa loppuivat?**
- a) Hän piiloutui kellariin.
 - b) Hän juoksi metsään.
 - c) Hän esitti kuollutta.
- 26. Miehet menivät yöllä järven yli. Miten yö päättyi?**
- a) He ajoivat vihollisen pois mäeltä.
 - b) He palasivat vanhoihin kuoppiinsa.
 - c) He jäivät vihollisen vangeiksi.
- 27. Sotilas ei ehkä omistanut taloa tai peltoa. Miksi hän taisteli?**
- a) Hän halusi tulla kuuluisaksi.
 - b) Hän halusi saada oman pellon.
 - c) Hän tunsu tämän maan omakseen.
-

Lue sivut 63–79.

Luvut: 9 · 10

- 28. Miehet herätettiin yöllä. Heidän piti mennä katsomaan vihollisen asemia. Mitä he huomasivat?**
- a) Vihollinen oli saanut lisää tankkeja.
 - b) Vihollinen valmisti hyökkäystä.
 - c) Vihollinen oli lähtenyt pois.
- 29. Kuka oli polttanut kylän talot?**
- a) Vihollisen sotilaat
 - b) Suomalaiset itse
 - c) Vihollisen lentäjät
- 30. Teltaan osui ammus. Mitä tapahtui?**
- a) Kamiina räjähti rikki.
 - b) Komppanian päällikkö kuoli.
 - c) Telta paloi kokonaan.
- 31. Mitä sotilaat ajattelivat nuoresta vänrikistä?**
- a) He eivät luottaneet häneen.
 - b) He pelkäsivät häntä kovasti.
 - c) He pitivät häntä sotahulluna.

32. Minkä tehtävän nuori vänrikki sai?

- a) Tuoda ruokaa ja panoksia etulinjaan
- b) Vartioida kylää ja siltaa yöllä
- c) Tehdä tuhoa vihollisen takana

33. Vänrikki käski Puumin katsomaan taloa. Mitä Puumi mietti?

- a) Talossa on varmasti ruokaa.
 - b) Tännekö minä kuolen?
 - c) Tästä saan kunniamerkin.
-

Lue sivut 80–90.

Luvut: 11 · 12

34. Vänrikki ja sotamies ampuivat nuotiomiehiä. Mitä mieltä sotamies oli siitä?

- a) Se oli hänestä oikein.
- b) Se oli hänestä hirveää.
- c) Se oli hänestä tärkeää.

35. Luoti osui toveriin, joka oli Puumin edessä. Mitä Puumi teki?

- a) Hän kantoi toverin selässään.
- b) Hän jatkoi ryömimistä metsään.
- c) Hän pysähtyi katsomaan toveria.

36. Mihin Puumi piiloutui, kun hänen suksensa katkesi?

- a) Vanhaan heinälatoon
- b) Lumiluolaan puun alle
- c) Ison kiven taakse

37. Yksi mies lähti hakemaan puita. Mitä hän näki lumessa?

- a) Ketun jälkiä
- b) Vihollisten päitä
- c) Kuolleita hevosia

38. Milloin nuori vänrikki kuoli?

- a) Kun taistelu oli jo ohi
 - b) Kun taistelu juuri alkoi
 - c) Kun partio hiihti vihollisen alueella
-

Lue sivut 91–104.

Luvut: 13 · 14

39. Puumi näki monta vihollista. Mitä hän teki?

- a) Hän odotti hiljaa piilossaan.
- b) Hän ampui ja pakeni metsään.
- c) Hän nosti kätensä ylös.

40. Miksi Puumi pelkäsi latuja?

- a) Niiden alla oli usein miinoja.
- b) Niillä liikkui susia ja karhuja.
- c) Niillä liikkui ihmisiä, jotka ampuivat.

41. Miksi Puumi heitti konepistoolin lippaat puroon?

- a) Ne painoivat liikaa.
- b) Ne olivat märkiä.
- c) Ne olivat tyhjiä.

42. Puumi seurasi pimeässä latua ja tutki sitä käsin. Kenen jäljet ne olivat?

- a) Hänen omat jälkensä
- b) Vihollisen partion jäljet
- c) Hirven jäljet

43. Puumi alkoi kaivaa kuoppaa kuusen alle. Mitä hän sitten ymmärsi?

- a) Vihollinen on lähellä.
- b) Vain liike pelastaa.
- c) Lumessa on lämmin.

44. Mitä Puumi teki, kun hän pääsi omien luo?

- a) Hän söi ja lähti heti takaisin.
- b) Hän kertoi matkastaan koko yön.
- c) Hän nukahti nuotion luona.

Lue sivut 105–118.

Luvut: 15 · 16

45. Mitä lentokoneista tuli lentolehtisten jälkeen?

- a) Konekivääritulta
- b) Lisää lehtisiä
- c) Pommeja

46. Mitä sotamies näki, kun hän kävi saunasta ulkona?

- a) Naisen lumipuvussa
- b) Vihollisen partion
- c) Hirven metsän reunassa

47. Missä sotilaat söivät lomalla kirkonkylässä?

- a) Hotellin ravintolassa
- b) Lottien ruokalassa
- c) Kirkon salissa

48. Miksi toveri vei Puumin pois lottien kahvilasta?

- a) Puumi puhui kovaan ääneen.
- b) Puumi tunsu olonsa sairaaksi.
- c) Kahvila meni kiinni illaksi.

49. Mikä kauhea ulvova ääni herätti sotilaat?

- a) Junan pilli
- b) Ilmahälytys
- c) Suden ulvonta

50. Miltä ihmiset näyttivät pommituksen jälkeen?

- a) Vihaisilta
- b) Hyvin surullisilta
- c) Lähes iloisilta

Lue sivut 119–130.

Luvut: 17 · 18

51. Mitä pitkin vihollinen hyökkäsi uudella rintamalla?

- a) Leveää maantietä pitkin
- b) Rautatietä pitkin
- c) Jäistä merta pitkin

52. Mikä oli monien mielestä sodan surullisin näky?

- a) Nälkäiset lehmät navetoissa
- b) Palavat talot ja kylät
- c) Kuolleet sotilaat tien vieressä

53. Sotilas kävi naapuriasemassa etsimässä tupakkaa. Mitä hän näki, kun hän palasi?

- a) Kranaatti oli tappanut toverit.
- b) Toverit olivat paenneet metsään.
- c) Vihollinen oli vienyt toverit vangiksi.

54. Rauha tehtiin jo eilen. Mitä sen jälkeen vielä tapahtui?

- a) Vihollinen poltti kylän.
- b) Aseet ampuivat yhä.
- c) Koneet pommittivat kaupunkia.

55. Ihmiset kuulivat, että he ovat nyt vihollisen maassa. Mitä he tekivät?

- a) He lähtivät etsimään uutta kotia.
- b) He jäivät asumaan koteihinsa.
- c) He menivät piiloon syvälle metsään.

Sanastoa

| Mitä sana tarkoittaa? Kirjoita viivalle oikean selityksen kirjain.

1. rintama s. 14	_____ a) sotilaiden suoja maan alla
2. ryömiä s. 19	_____ b) nukkua kevyesti vähän aikaa
3. pistin s. 31	_____ c) alue, jossa armeijat taistelevat
4. partio s. 40	_____ d) terävä terä kiväärin päässä
5. palella s. 40	_____ e) pieni hyönteinen, joka elää vaatteissa ja imee verta
6. torkkua s. 41	_____ f) tuntea kylmää
7. korsu s. 64	_____ g) laite, jolla näkee kauas
8. täi s. 69	_____ h) liikkua vatsallaan maata pitkin
9. kiikari s. 73	_____ i) suksien jälki lumessa
10. latu s. 74	_____ j) pieni joukko sotilaita, joka lähtee tutkimaan aluetta

Oikein vai väärin?

| Lue lause. Onko lause oikein vai väärin? Laita rasti oikeaan ruutuun. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

	Oikein	Väärin
1. Ensimmäisen taistelupäivän jälkeen miehet söivät kalakeittoa.	☐	☐
2. Komppania hyökkäsi miinakentän yli.	☐	☐
3. Jouluna lentokoneet pommittivat sauna.	☐	☐
4. Pakkasta oli joskus yli 50 astetta.	☐	☐
5. Sotamiehet olivat nuorempia kuin vänrikki.	☐	☐
6. Vihollisen alueella partio vietti päivän vanhassa metsäkämpässä.	☐	☐
7. Partio palasi leiriin ilman Puumia ja Loimia.	☐	☐
8. Eksyksissä Puumi löysi ruokaa tyhjistä talosta.	☐	☐
9. Lomalla vänrikki kehui lottia.	☐	☐
10. Väestönsuojassa Puumi puhui niin paljon, että muut kyllästyivät.	☐	☐
11. Sotamies oli iloinen maaliskuun valoisista päivistä.	☐	☐

Tapahumat järjestykseen

Missä järjestyksessä asiat tapahtuvat kirjassa? Kirjoita ruutuun numero 1–8. Numero 1 on ensimmäinen tapahtuma. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

- ☐ Sotilaat ampuivat vihollisia, jotka tulivat joen jään yli.
- ☐ Puumi pääsi takaisin omien luo.
- ☐ Sotilaat pääsivät lomalle kirkonkylään.
- ☐ Vänrikin partio sytytti talon tuleen.
- ☐ Sotilaat matkustivat junalla uudelle rintamalle.
- ☐ Sotilaat viettivät joulua.
- ☐ Sotilaat kuulivat, että rauha oli tullut.
- ☐ Puumin suksi katkesi.

Kuka sanoi?

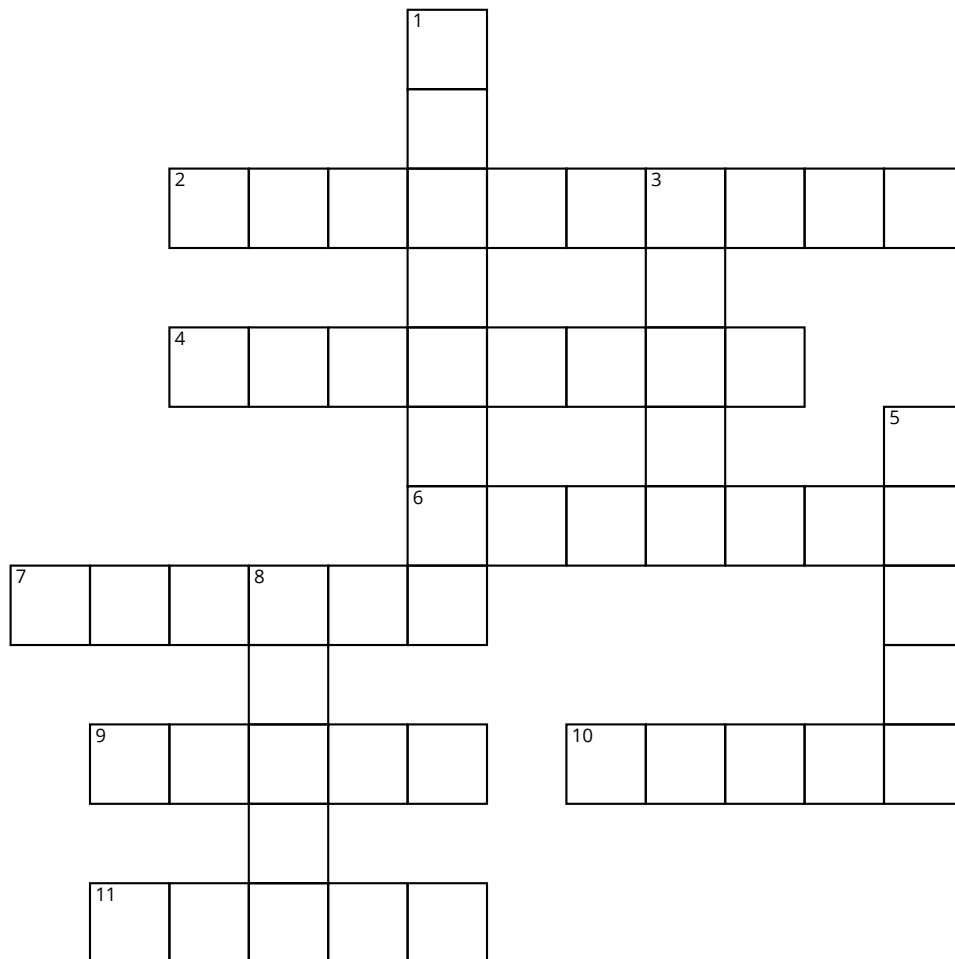
Kuka sanoo näin kirjassa? Valitse nimi laatikosta ja kirjoita se viivalle. Sama nimi voi olla monta kertaa. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

Aliupseeri · Jutkola · Loimi · Puumi · Topila · Tyttö · Vänrikki

- 1. ”Piti tapella...” _____
- 2. ”Onko tämä järkevää?” _____
- 3. ”Sota on sotaa. Tapa tai sinut tapetaan” _____
- 4. ”Taidan olla eksynyt” _____
- 5. ”Ei ne työtätekevää tapa” _____
- 6. ”Onnellinen aika on aina menneisyydessä.” _____
- 7. ”Ehkä lentokoneet eivät tule tänne” _____

Sanaristikko

Lue vihjeet. Kirjoita vastaukset ruutuihin. Jokaiseen ruutuun tulee 1 kirjain. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

Vaakaan

- 2 Vartija kysyi sitä, kun joku tuli pimeässä.
- 4 Valkoinen vaate sotilaan päällä talvella.
- 6 Pieni uuni, joka lämmitti teltan.
- 7 Lintu, joka oli sotilaan mielestä syönyt valloittajia.
- 9 Se tehtiin maaliskuussa 1940.
- 10 Eläin, joka kehräsi tulisijan luona.
- 11 Sotamies, johon luoti osui ladon luona.

Pystyyn

- 1 Nuori upseeri, joka johti partiota vihollisen taakse.
- 3 Se katkesi, kun sotamies hyppäsi kaatuneen puun yli.
- 5 Siellä miehet peseytyivät ja ajoivat parran.
- 8 Sotamies, joka eksyi ja hiihti yksin monta päivää.

Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä

Keskustele parin tai ryhmän kanssa. Voit myös kirjoittaa vastaukset viivoille. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

- 1. Rauha tuli maaliskuussa. Miksi sotilaat eivät olleet vain iloisia?**

- 2. Nuori vänrikki halusi olla sankari. Mitä mieltä sinä olet hänestä? Miksi?**

- 3. Puumi eksyi ja hiihti yksin metsässä monta päivää. Mikä auttoi häntä selviämään?**

4. Kirjassa on myös hyviä hetkiä, kuten joulusauna, kylän kissa ja loma. Mikä hetki jäi sinun mieleesi? Miksi?

5. Sotilaille tärkeintä olivat ruoka, lämpö ja uni. Mitkä pienet asiat tekevät sinun päivästäsi hyvän? Voit kertoa, jos haluat.

6. Olet sotilas rintamalla. On jouluku. Kirjoita kirje kotiin. Mitä kerrot?

Tiedonhakutehtäviä

Etsi tietoa kirjastosta tai internetistä. Kirjoita vastaus viivoille. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

1. Kirja kertoo talvisodasta. Vinkki: hae sanoilla talvisota, Moskovan rauha ja evakot.

a) Minä päivänä talvisota alkoi?

b) Minä päivänä talvisota loppui?

c) Kirjan lopussa monet ihmiset lähtevät kodeistaan. Noin kuinka moni ihminen joutui muuttamaan talvisodan jälkeen?

2. Sotilaat söivät lottien ruokalassa. Vinkki: hae sanoilla Lotta Svärd.

a) Mikä Lotta Svärd oli?

b) Mitä työtä lotat tekivät sodan aikana? Kirjoita 2 asiaa.

3. Pentti Haanpää kirjoitti Korpisotaa-kirjan. Vinkki: hae sanoilla Pentti Haanpää.

a) Milloin ja missä Pentti Haanpää syntyi?

b) Mitä muita kirjoja Haanpää kirjoitti? Kirjoita 2 nimeä.
